

En kort historisk redegørelse for arbejdet med

DEN STÅENDE JAGTHUND I MARKEN

Historien om organisationen af de stående jagthunde begynder med stiftelsen af Dansk Jagtforening (DJF) i 1884. Alle bestående hønsehundeclubber, regler og overenskomster udgår fra denne forening og dennes barn, Dansk Kennel Klub (DKK), stiftet 1. marts 1897 med en jagthundemand som den første formand, godsejer Christiansen til Rask. Samme år stiftedes den første specialklub, Herthaklubben med navn efter den dengang så berømte pointer Hertha.

Specialklubber stiftes

År 1890 stiftedes Skandinavisk Gordonsetterklub, der blev opløst allerede i 1892. I 1903 stiftedes Dansk Pointer Klub (DPK), egentlig i opposition mod Herthaklubben. Dansk Pointeklub var åben for settere og dermed opstod Dansk Pointer og Setter Klub, som er den ældste af de nuværende specialklubber.

Korthaarklubben (KHK) blev stiftet i 1908.

Dansk Irksetter-Klub (DISK) blev stiftet i 1916.

Gennem nogle år herskede der splid mellem Dansk Pointer og Setter Klub på den ene side og DKK på den anden. Striden endte med, at DPK og Engelsk Setter Klub i Danmark (ESK) stiftede sine egne specialklubber i 1918 i samarbejde med DKK. Dansk Gordon Setter Klub (DGSK) stiftedes i 1923, samme år som Landsjagtforeningen af 1923 (LJF) så dagens lys.

Dansk Ruhår Klub (DRK) blev stiftet i 1928 under navnet Dansk Griffon Klub med navneforandring i 1933.

Øvrige specialklubber blev stiftet:

Klubben for Gamle Danske Hønsehunde 1947

Dansk Breton Klub 1963

Dansk Weimaraner Klub 1967

Dansk Münsterländer Klub 1968

Klubben for den langhårede hønsehund 1979

Dansk Vizsla Klub 1983

Dansk Drentsche Patrijshond Klub 1998

Samarbejde mellem organisationer etableres

Efter mange og vanskelige – til tider endog emotionelt prægede forhandlinger – opnåedes i 1934 overenskomst mellem DKK og LJF, og i 1935 – efter nogen betænkelighed fra DJFs side – en tilsvarende overenskomst også med denne forening. Overenskomsten baseredes på lov af 28. april 1931 om oprettelse af Jagtfonden og den omstændighed, at DKK og LJF havde markprøver på sine programmer, mens DJF kom til senere. De havde nemlig tidligere afgivet deres rettigheder til DKK.

Overenskomsten mundede ud i, at man den 15. september 1937 nedsatte Dansk Jagthunde Udvalg (DJU), et udvalg, som også i dag er højeste myndighed vedrørende markprøver (Dansk Jagthunde Derby undtaget), dommere og dommeruddannelse.

Gennem alle årene havde der været et spændt forhold mellem DKK og specialklubberne, men en del af striden blev bilagt **20. november 1941 med overenskomst om oprettelse af Fællesorganisationen for specialklubber for stående Jagthunde i Danmark (FJD). Stifterne var DKK, DPK, ESK, DISK, DGSK og DRK.** Korthaarklubben var ikke med, men tilsluttede sig i 1944. Herefter blev der opstillet vedtægter, og man optog forhandlinger med DKK, DJF og LJF – og den 18. december 1941 vedtoges en overenskomst mellem DKK og FJD. FJD har siden 1942 udgivet bladet ”Jagthunden”.

Dansk Jagthunde Derby for engelske racer stiftedes i 1932 og er en selvejende institution. Derbyet dømmes efter regler, der harmonerer med Fælles Markprøve Regler (FMR).

Øverste myndigheder

Overordnet organ for alle kennelklubber er: Fédération Cynologique Internationale (FCI) med hovedkontor i Belgien. FCI giver tilladelse til afholdelse af internationale prøver, hvor der kan tildeles Certificat d’Aptitude au Championat International de Travail (Internationalt markprøve-certifikat) (CACIT), og arbejder i øvrigt med kynologiske spørgsmål af principiel karakter.

Som nævnt er DJU vor højeste myndighed, og det vil være naturligt at se lidt nærmere på denne institution.

DJU blev etableret af DKK, DJF og LJF den 15. september 1937 på Jagtrådets kontor under ledelse af Jagtrådsformanden, idet formålet med mødet var at søge at opnå en ordening og enighed om jagthundesagen. Specielt drøftedes DJF’s deltagelse i de fælles markprøver DKK og LJF allerede havde etableret.

Under diskussionen kom det frem, at de to jagtforeninger tilsammen repræsenterede 20.000 medlemmer, og at ”Specialklubberne med sine kun 700 medlemmer er der ingen grund til at tage hensyn til, da de har forpasset tiden. Specialklubberne er nul og nix i dag”. Citatet siger noget om hvilke vanskeligheder, man sloges med den gang.

Dommeruddannelsens start

4. januar 1938 nedsattes det først dommerudvalg (DUV).

I marts 1939 kom der en række forslag til dommeruddannelse, og i november samme år vedtog DJU, at de nye dommere – det første år – skulle fungere ved siden af en prøvet dommer. Aspiranten skulle udpeges af DKK. Første officielle dommerliste kom den 29. november 1939.

9. juli 1942 vedtoges forudsætningerne for at blive dommeraspirant. I 1943 opdelte man dommerlisten for første gang i engelske og kontinentale dommere, men både engelske og kontinentale hunde blev dømt efter samme regelsæt.

Fra 1941 til 1952 dømtes ruhår og korthår hver for sig på DKK's brugsprøver. Brugsprøvebegrebet opstod i 1896, hvor formanden for Stambogsudvalget, H. Christiansen til Rask (manden, der indførte gordonsetteren til Danmark) skriver: "Den væsentligste Forskjel på Avls- og Brugsprøve vil bestå deri, at ved hin lægges Hovedvægten paa Fremhævelsen af Hundens Egenskaber m.H.t. Avl og Arvelighed, medens Dressuren er underordnet; ved Brugsprøven lægges Hovedvægten paa Dressur og Føring".

Efterskudsarbejde indføres for kontinentale racer

I 1955 nedsatte DJU et Vand- og Slæbudvalg, som fremover skulle afholde 5 vand- og slæbprøver fordelt over hele landet.

I 1959 indførtes pointsbedømmelse for kontinentale racer, markpoint 0 – 20, med tillæg af vand- og slæbpoints max. 10 – 10 for at tilgodese den alsidige hund. Disse point bortfaldt, da slæb- og apportioneringsprøven afløste vand- og slæbprøven i 1990.

FJD stiftes og optages i samarbejdet

3. december 1941 meddelte man DKK, at DPK, ESK, DISK, DGSK og DRK havde oprette FJD.

Efter et meget stort forarbejde af Ingvar Torp, FJD's daværende formand, vedtoges i 1968 på DJUs formandsmøde, at FJD skulle optages i DJU. FJD afstod fra "eget" tilskud fra Jagtfonden og "nøjedes" med det, man hidtil havde fået via DKK. Det blev vedtaget, at 3 repræsentanter fra hver forening herefter udgjorde DJU, i alt 12 bestyrelses-medlemmer. Vedtægterne blev omarbejdet.

Den 22. januar 1968 vedtog hele DJU optagelsen af FJD i DJU:

Apportioneringsprøver indføres

I 1969 underskrives radikalt ændrede Fælles Markprøve Regler, og DPK meddeles tilladelse til – på basis af indhentede erfaringer gjort af Storkøbenhavns Jagtforenings apportioneringsprøver fra 1968 – at påbegynde indsamling af materiale til bedømmelse af værdien af apportioneringsprøver for engelske hunde.

FJD går senere ind i dette arbejde, og derefter nedsætter DJU et apportioneringsudvalg.

I 1969 afholdt Dansk Breton Klub deres første apportioneringsprøve, som Knud Düring havde udarbejdet reglerne til. Senere optog LJF denne prøve som deres apportioneringsprøve. Samtidig havde DJF indført en anden lidt sværere apportioneringsprøve inspireret af en tysk apportioneringsprøve. Endvidere arbejdedes der i DJFs regi på at indføre en schweissprøve.

I 1975 besluttede DJU at LJFs apportioneringsprøve skulle være den anerkendte apportioneringsprøve. DJFs prøve blev "arkiveret", men til gengæld blev DJFs schweissprøve indført som en anerkendt prøve.

DJFs apporteringsprøve forsvandt dog ikke helt, idet Dansk Breton Klub og Dansk Münsterländer Klub beholdt den i deres klubregi. Senere i 1990 genopstod denne prøve med enkelte mindre ændringer benævnt slæb- og apporteringsprøven for kontinentale racer, der afløste vand- og slæbprøverne.

Apporteringsprøven var oprindeligt tænkt at skulle bevise, at også den engelske hund kunne apportere fra vand og land – og også hårvildt (kanin). Bestået apporteringsprøve blev senere en betingelse for, at den engelske hund kunne starte på brugsprøver og efterårsvinderprøver. Selve prøven blev også brugt til en konkurrence, der også omfatter mange andre jagthunderacer end de engelske.

Ny struktur for dommeruddannelsen

I 1984 blev der vedtaget et kommissorium for DUV. Uddannelse af aspiranter havde været drøftet mange gange tidligere. Nu blev der vedtaget at forberede et kursus for dommeraspiranter, og det økonomiske grundlag herfor blev sikret.

På privat initiativ havde de sjællandske markprøvedommere afholdt et weekendkursus, hvor man både havde arbejdet med teoretiske emner samt bedømmelse af hunde i marken. I kurset havde to af DUVs medlemmer deltaget. Dette initiativ inspirerede DUV til at udarbejde et oplæg til et aspirantkursus, der skulle være starten på en aspirants uddannelse.

I 1985, den 27. og 28. april blev det første aspirantkursus afholdt. I 1987 blev der vedtaget ændringer i FMR, og der blev udarbejdet en dommervejledning til denne og til DJUs apporteringsprøve-regler.

Nye prøver indføres

I 1989 blev det tilladt, at specialklubberne kunne holde efterårsvinderprøver, men prøven kvalificerede i første omgang ikke til Danmarksmesterskabet.

I 1990 trådte der regler for udsætning af agerhøns til markprøver i kraft.

Af nye prøver kan nævnes Fuldbugsprøven. Denne prøve, som mange kontinentale hundeførere i dag anser for vores fornemste og mest alsidige prøve, omtales første gang i Jagthunden i XXXX, efter at man i jagthundekredse havde diskuteret en sådan prøve gennem 5-6 år. Dansk Ruhår Klub var den gang initiativtager til en træning, hvor man ønskede hundene afprøvet efter et tysk mønster. I 1981 fremkom i Jagthunden de første prøveregler, efter et stort forarbejde udført af Frode S. Pedersen. Reglerne er senere omarbejdet. Den første fuldbugsprøve blev afholdt i september 1981 ved Slagelse. Fuldbugsprøverne styres af Fuldbugsprøveudvalget og hører under DJU.

Schweissarbejdet

Schweissprøverne påbegyndtes i 1972, og de første prøveregler stod i Jagthunden i juni 1975. DJF foreslog den 24. januar, at DJU godkender DJF's schweissprøver, men DJU fandt, at disse prøver er af så stor værdi, at alle 4 organisationer bør være samlet om opgaven. I 1975 nedsattes et Schweiss-

prøveudvalg med 1 medlem fra hver organisation. Udvalget konstituerede sig selv. DJU stod for økonomien. Den drivende kraft i dette arbejde var nu afdøde Torben Barkholt, som også stod bag oprettelsen af Schweisshunderegistret.

I 1976 godkendtes de første schweissdommere. Fra 1977 blev schweissprøverne afholdt i jagtforeningernes regi. DJF og LJF betalte for prøverne. De administrative omkostninger påhvilede DJU.

I 1984 kom også Skovstyrelsen og Dansk Skovforening ind i billedet. I 1985 overtog Vildtforvaltningen sekretariatet for registrering og de hermed forbundne udgifter og administrationsbudgettet. Udgifter til prøverne påhvilede DJF og LJF. Udvalget for prøverne udpegedes af specialklubberne og FJD, som har deres eget dommerudvalg. I 1990 stiftedes Dansk Schweisshundeførerforening.

Schweissregistret sorterer i dag under Miljøministeriets Vildtforvaltning i Skov- og Naturstyrelsen.

Ny struktur for DJU

I slutningen af 1980'erne diskuterede man i FJD's bestyrelse og i specialklubbernes bestyrelser, hvorledes man kunne effektivisere arbejdet i DJU og dets udvalg. Man var for det første meget utilfreds med den afvisning, som DJU-systemet indtog over for nye ideer, ligesom man ønskede mere uddelegering af ansvar til DJU's udvalg.

Samtidig var der startet en målrettet indsats for at lægge de tre jagtforeninger sammen i ét stort jægerforbund. Da denne sammenslutning blev en realitet, skulle DJU's bestyrelsessammensætning under alle omstændigheder revideres, hvorfor der blev åbnet op for en debat om, hvorledes DJU's nye struktur skulle være.

Der blev nedsat forskellige udvalg, og man nåede ret hurtigt frem til den organisationsstruktur, som forsat er gældende for DJU.

I 1992 blev der vedtaget nye vedtægter for DJU. Bestyrelsen bestod nu af 7 medlemmer. 3 fra Danmarks Jægerforbund (DF), 2 fra DKK og 2 fra FJD.

Alle udvalgsmedlemmer blev nu valgt af DJU's bestyrelse efter indstilling og forslag fra de tre organisationer og specialklubberne. DUVs 4 medlemmer var indtil da valgt af hver af de 4 organisationer, der dannede DJU indtil 1992.

En del af det arbejde, som tidligere blev udført centralt af sekretariatet, blev nu uddelegeret til forskellige udvalg.

DJU's udvalg er: Dommerudvalget (DUV), Markprøveudvalget (MUV), Slæb- og apporтерingsudvalget (SAU), Fuldbrugsprøveudvalget (FUV) og Økonomiudvalget (ØUV). Der henvises til DJU's vedtægter samt kommissorierne for de enkelte udvalg.

Fra 1992 til 2010 havde man også et udsætningsudvalg, som senere blev omdøbt til Vildtplejeudvalget. Dette udvalg blev nedlagt, da DJU i 2010 overtog udvalgets opgaver.

Det kan konstateres, at strukturomlægningen tilførte DJU's arbejde en tiltrængt dynamik, ligesom de stigende krav til en effektiv planlægning og afvikling af arrangementer på et højt fagligt niveau har en god chance for at kunne blive realiseret.

Ny struktur for dommeruddannelsen

I **2012** startede uddannelsen af apporteringsdommere for disciplinerne DJU-apporteringsprøve og Danmarks Jægerforbunds udvidede apporteringsprøve.

I **1989** blev der på Dansk Breton Klubs initiativ oprettet studiekredse for hundeførere, der var interesserede i at påbegynde en dommeruddannelse. Studiekredsene kan betagnes som en elevuddannelse. Det blev ret hurtigt et krav, at dommeraspiranter skulle have deltaget i dette studiekredsarbejde, før de kunne påbegynde en dommeruddannelse.

I **2013** blev uddannelsen af markprøvedommere omstruktureret, idet elevuddannelsen blev overtaget af Dommerudvalget. Der blev indført et Modul 1 kursus, som er starten på en dommerelevuddannelse. Efter elevperioden følger Modul 2 kurset, som er starten på dommeraspirantperioden, der afsluttes med en eksamen på en lokal markprøve, hvor aspiranten selvstændigt dømmet et hold hunde.

Effekten af dommeruddannelsen kan bl.a. måles på mange udsagn fra hundeførere, der roser de nyuddannede dommere.

Hans Pahle og Aage Stenhøj Jørgensen